

การประเมินผลกระทบทางเศรษฐศาสตร์ของงานวิจัยและพัฒนา กลุ่มผู้ผลิตชาเมือง
ในตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ECONOMIC IMPACT ASSESSMENT OF RESEARCH AND DEVELOPMENT OF
ASSAM TEA PRODUCER IN PA PAE SUB-DISTRICT, MAE TAENG DISTRICT,
CHIANG MAI PROVINCE

ศุภฤกษ์ ธาราพิทักษ์วงศ์^{1*}, เพียงตะวัน พลอาจ² และ พนิดา สัตย์ภาส³

Supareuk Tarapituxwong^{1*}, Piangtawan Pol-art² and Panida Sattayopat³

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 202 ถ.ช้างเผือก ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300^{1,2,3}

Chiang Mai Rajabhat University 202, Chang Phueak Road, Chang Phueak Sub-district, Mueang District,

Chiang Mai Province 50300^{1,2,3}

*Corresponding author E-mail: supareuk_tar@cmru.ac.th

(Received: Jun 15, 2020; Revised: Oct 15, 2020; Accepted: Nov 11, 2020)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลกระทบจากการใช้ประโยชน์จากแผนการวิจัยการอนุรักษ์พันธุ์ชาเมืองในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผ่านตัวชี้วัดทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนา กลุ่มผู้ปลูกชาเมือง จำนวน 35 ราย การวิเคราะห์ใช้แบบจำลองการประเมินผลกระทบผ่านตัวชี้วัดทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมดัชนีการประเมินผลกระทบจากการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมที่มีต่อกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมืองในพื้นที่ตำบลป่าแป๋อยู่ในระดับปานกลาง ด้านเศรษฐกิจ พบว่า มีการเพิ่มขึ้นของรายได้ของครัวเรือน และการเกิดการจ้างงาน อีกทั้งมีการลดลงของค่าใช้จ่ายของครัวเรือน และหนี้สินของชุมชน ทำให้เศรษฐกิจของชุมชนมีการพัฒนาและมีความเจริญก้าวหน้า ด้านสังคม พบว่า มีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคของชุมชน เช่น การพัฒนาถนน ประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ มีการช่วยเหลือกันของคนในชุมชน การลดปัญหายาเสพติด และการลดปัญหาการใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างสิ้นเปลือง และด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ปัญหาที่จะทำให้เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมลดลง ได้แก่ ปัญหาการเผาไหม้ในชุมชน ปัญหาขยะมูลฝอย ปัญหาน้ำเน่าเสีย ปัญหาเรื่องการจราจรติดขัด ปัญหากลิ่นเหม็นหรือเสียงรบกวน ปัญหามลพิษทางอากาศ และปัญหาเรื่องสภาพแวดล้อมโดยรวมที่ถูกทำลาย

คำสำคัญ: การประเมินผลกระทบของงานวิจัย, ชาเมือง, ตัวชี้วัดทางเศรษฐศาสตร์, ตำบลป่าแป๋

^{1,3} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ

ABSTRACT

This research aimed to evaluate the impacts from applying research named “Conservation interbreeding tea in the area of Chiang Mai and the sustainable use of the cooperation of the community” from Chiang Mai Rajabhat University. The research had also inquiry thirty –five related in order to revive and preserve this tea as an area economic crop. The evaluation model used as analysis method had focused on economics, society and environment. The overall impact index from this research was in the medium level. In economic aspect, it showed the higher level of household income and employment. It also showed the decreasing in household expense and debt, which led to the improvement of community’s economic. In the social aspect, it showed the development of community’s infrastructures such as road, plumbing, electricity and telephone. It also created collaboration in the community that reduced drug problem, and the wasting of community’s resources. In the environmental aspect, it showed the decreasing in environment problems such as burning issue, solid waste, sewage, road traffic, garbage stench, noise and air pollutions, and the environmental damages.

KEYWORDS: Research Impact Assessment, Assam Tea, Economic Indicator, Pa-Pae Sub-district

บทนำ

ชาเมี่ยงเป็นพืชที่นิยมปลูกในจังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย น่าน แพร่ แม่ฮ่องสอน และ ลำปาง มีพื้นที่รวมประมาณ 41,946 ไร่ โดยจังหวัด เชียงใหม่มีพื้นที่ปลูกมากที่สุด คือ 18,060 ไร่ เมื่อคำนวณ ได้ผลผลิตเมี่ยงเฉลี่ย จำนวน 18,622 ตันต่อปี สร้างรายได้ เฉลี่ยมูลค่าถึง 29,360,251 บาทต่อปี (มหาวิทยาลัย แม่ฟ้าหลวง, สถาบันชา, 2551) อย่างไรก็ตามแนวโน้ม ความนิยมการบริโภคเมี่ยงลดลง เนื่องจากกลุ่มคนที่ บริโภคเมี่ยงส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุ เป็นสาเหตุทำให้ เกษตรกรบนพื้นที่สูงหันไปปลูกพืชอื่นทดแทน ทำให้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำเมี่ยงตามภูมิปัญญาของ ชุมชนซึ่งเป็นการช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรด้วยวิธีดั้งเดิม กลมกลืนกับระบบนิเวศตามธรรมชาติสูญหายไปกับคน รุ่นเก่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่จึงได้ดำเนินแผนการ วิจัยการอนุรักษ์พันธุ์ชาเมี่ยงในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนด้วยการมีส่วนร่วมของ ชุมชน ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดย รายละเอียดของการวิจัยได้ทำการศึกษาถึงการพัฒนา กระบวนการปลูก เทคโนโลยีการแปรรูปและการพัฒนา กระบวนการตลาดให้กับกลุ่มเกษตรกร ซึ่งผลการวิจัย ได้ทำการส่งเสริมองค์ความรู้ตลอดโซ่อุปทานชาเมี่ยง

ตั้งแต่การปลูกรักษาพันธุ์ชาเมี่ยง การพัฒนาเทคโนโลยี การผลิตและแปรรูปเป็นสินค้าใหม่ของชุมชน ตลอดจน การส่งเสริมการตลาดให้เกิดการบริหารจัดการกลุ่มที่ เหมาะสมกับบริบทของชุมชน

การประเมินผลกระทบของงานวิจัยเป็น สิ่งสำคัญหลังจากที่โครงการวิจัยได้ดำเนินการเสร็จสิ้น เพื่ออธิบายผลสำเร็จและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นหลังจาก ดำเนินโครงการวิจัยและแสดงให้เห็นว่าการลงทุนวิจัย มีความคุ้มค่ามากน้อยเพียงใด (นฤมล นันทรักษ์ และ สุภากร สมไพบูลย์, 2554) สำหรับการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ ทำการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในกลุ่มผู้ผลิตชาเมี่ยง ตำบลป่าแป๋ ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงภายหลังจาก ที่นักวิจัยคืนความรู้ให้แก่ชุมชนแล้ว ด้วยวิธีการทาง เศรษฐศาสตร์ในการคาดคะเนผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม (กมลทิพย์ อาระวิล, สุวรรณา ประณีตวตุล และกัมปนาท วิจิตรศรีกมล, 2558) ทำให้เกิดรายได้และลดรายจ่ายให้เกิดประโยชน์สูงสุด และปรับปรุงกระบวนการซึ่งจากเดิมเป็นการดำเนินการ ตามภูมิปัญญาของชาวบ้าน การประเมินมูลค่าหรือ ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการวิจัยจะเป็นการ ทดสอบว่างานวิจัยมีความสำเร็จหรือไม่ และให้

ผลประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นมากนักน้อยเพียงใด รวมทั้งการยอมรับผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ในระดับใด (เร็นรมย์ เลิศสิทธิ์ภรณ์, 2558; วิสาชา ภูจินดา, 2557)

บทความนี้ได้นำเสนอรูปแบบการประเมินผลกระทบด้วยการวิเคราะห์แบบจำลองการประเมินผลกระทบผ่านตัวชี้วัดทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทำให้ได้ผลการศึกษาการประเมินผลกระทบจากการใช้ประโยชน์การส่งเสริมผู้ผลิตชาเหมียงในพื้นที่ตำบลป่าแป๋ในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งภาพรวมดัชนีการประเมินผลกระทบจากการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ และนำไปสู่การเสนอแนะเชิงนโยบายให้แก่ผู้เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินผลกระทบจากการใช้ประโยชน์จากแผนการวิจัยการอนุรักษ์พันธุ์ชาเหมียงในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผ่านตัวชี้วัดทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการประเมินผลกระทบทางเศรษฐศาสตร์ของงานวิจัยการพัฒนากลุ่มผู้ผลิตชาเหมียง

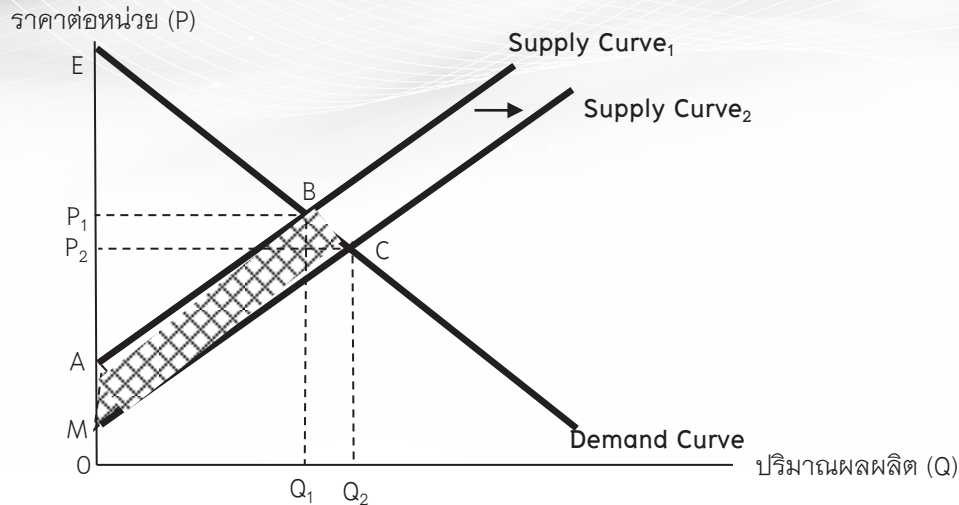
แนวคิดการประเมินผลกระทบทางเศรษฐศาสตร์โดยทั่วไปจะทำการประเมินผลประโยชน์จากงานวิจัยใน 3 กลุ่มด้วยกัน คือ ผลประโยชน์ที่มีต่อการผลิต การบริโภค และสังคมสิ่งแวดล้อม (ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์, 2547) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ผลประโยชน์จากงานวิจัยในด้านการผลิต ประกอบด้วยผลประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการผลิตและผลผลิต ไม่ว่าจะเป็นงานวิจัยนั้นจะก่อให้เกิดการลงทุนในการผลิตในรูปแบบของการคิดค้นปัจจัย

กรอบแนวคิดของการวิจัย

โดยปกติผู้ให้ทุนวิจัยมีความคาดหวังให้ได้ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้พื้นฐานเพื่อการต่อยอดงานวิจัยในขั้นต่อไป การเพิ่มปริมาณและคุณภาพผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มคุณภาพชีวิตและสังคมและการเพิ่มคุณภาพสิ่งแวดล้อม (กัมปนาท วิจิตรศรีกมล, 2553) ดังจะเห็นว่าผลงานวิจัยสามารถสร้างผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมได้โดยผ่านการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์และอุปทานในระบบเศรษฐกิจ เป็นผลให้ผลประโยชน์ที่อยู่ในรูปของส่วนเกินทางเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปด้วย ทั้งนี้ งานวิจัยทุกโครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์สุทธิที่สามารถคำนวณเป็นส่วนเกินทางเศรษฐกิจที่มีมูลค่าเป็นบวกทั้งสิ้น (Griffin, 2006) จากผลประโยชน์จากการวิจัยข้างต้น สามารถประเมินผลกระทบทางเศรษฐศาสตร์โดยจำแนกผลกระทบได้ 3 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อม โดยใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เป็นแนวคิดในการวัดผลจากข้อมูลงานวิจัยให้เป็นข้อมูลเชิงตัวเลขเพื่อให้สามารถวัดผลของการเปลี่ยนแปลงหลังจากโครงการวิจัยเสร็จสมบูรณ์ ดังแสดงภาพที่ 1

การผลิตชนิดใหม่ ๆ ที่ช่วยประหยัดต้นทุนการผลิต และเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิต รวมทั้งเทคโนโลยีด้านการเพิ่มคุณภาพผลผลิต ผลกระทบสำคัญที่ตามมาจะอยู่ในรูปแบบของการเปลี่ยนแปลงส่วนเกินปัจจัยของผู้ผลิตอันเนื่องมาจากการเคลื่อนย้ายเส้นอุปทานไปทางขวามือเป็นผลทำให้ผลผลิตมีราคาตลาดสำหรับผู้บริโภค ผู้ผลิตขายผลผลิตได้มากขึ้น โดยรวมแล้วสังคมได้รับผลประโยชน์เพิ่มขึ้นเท่ากับพื้นที่ ABCM แสดงภาพที่ 2 (Alston, Norton and Pardey, 1995)

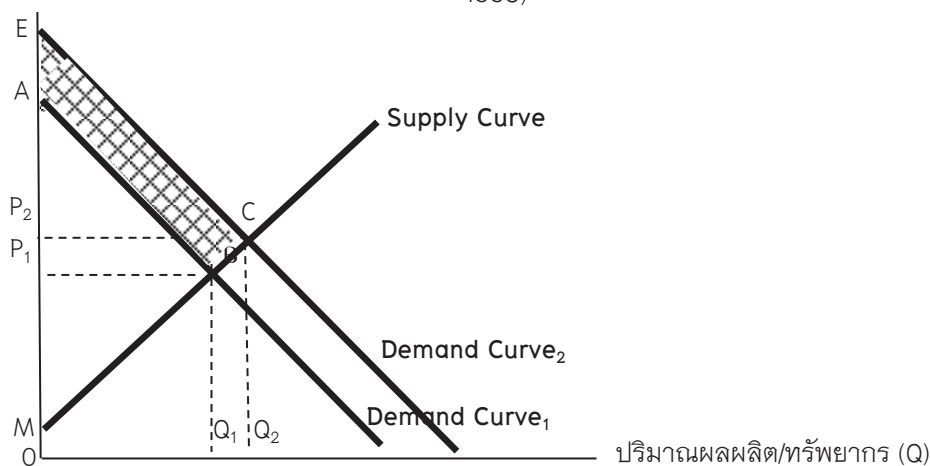

ภาพที่ 2 ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากงานวิจัยในด้านการผลิต

ที่มา: Alston et al., 1995

2) ผลประโยชน์จากงานวิจัยในด้านการบริโภค โดยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านรสนิยมของผู้บริโภค (Demand Boosting) เช่น การคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ไม่เคยมีการผลิตมาก่อน จนเป็นสาเหตุให้เส้นอุปสงค์มีการเคลื่อนย้ายไปทางขวา หรืองานวิจัยที่คิดค้นให้สามารถใช้ทรัพยากร

ได้อย่างประหยัดมากยิ่งขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จนทำให้เส้นอุปสงค์ในทรัพยากรนั้นเคลื่อนย้ายไปทางซ้ายมือ ซึ่งเมื่อพิจารณาในมุมมองทางเศรษฐศาสตร์แล้ว สังคมโดยรวมจะได้รับผลประโยชน์สุทธิเพิ่มขึ้น โดยผลประโยชน์สุทธิจากงานวิจัยในด้านการบริโภคนั้นแสดงอยู่ในรูปของพื้นที่ ABCE แสดงภาพที่ 3 (Alston, Norton and Pardey, 1995)

ภาพที่ 3 ผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากงานวิจัยในด้านการบริโภค

ที่มา: Alston et al., 1995

3) ผลประโยชน์จากงานวิจัยในด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยส่วนใหญ่หาได้จากการคำนวณมูลค่าทางอ้อม (Haab and McConnell, 2002) ทั้งนี้ งานวิจัยหลายโครงการก่อให้เกิดผลประโยชน์ที่ไม่อยู่ในรูปของมูลค่าที่วัดได้จากราคาในระบบตลาด อันเนื่องมาจาก

ผลประโยชน์ที่สังคมและสิ่งแวดล้อมได้รับนั้นไม่ปรากฏราคาในท้องตลาด ดังนั้น การประเมินมูลค่าผลประโยชน์จำเป็นต้องอาศัยวิธีการประเมินทางอ้อมจากมูลค่าดังต่อไปนี้

3.1) มูลค่าจากการใช้ประโยชน์ (Use Value) ประกอบด้วย (1) มูลค่าที่เกิดจากการใช้ประโยชน์จาก

งานวิจัยนั้นโดยตรง (Direct Use Value) เช่น ผลประโยชน์ที่ผู้ปลูกได้รับจากการใช้สัตว์ในการทดลอง เป็นต้น และ (2) มูลค่าที่เกิดจากการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยนั้นโดยอ้อม (Indirect Use Value) เช่น ผลประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากโครงการวิจัยเพื่อใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการบำบัดของเสียจากการดำเนินงานในฟาร์มเกษตรในพื้นที่ของชุมชน เป็นต้น

3.2) มูลค่าจากการไม่ได้ใช้ประโยชน์ (Non-use Value) ประกอบด้วย (1) มูลค่าจากการคงอยู่ (Existence Value) ได้แก่ งานวิจัยที่ส่งเสริมให้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม รวมถึงศิลปวัฒนธรรมมีการคงอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ตลอดไป และ (2) มูลค่าเพื่อเป็นประโยชน์กับคนในรุ่นต่อไป (Bequest Value) เป็นงานวิจัยที่มุ่งหวังเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งศิลปวัฒนธรรมให้คนรุ่นต่อไปได้มีไว้ใช้ประโยชน์ในอนาคต

3.3) มูลค่าเผื่อที่จะใช้ประโยชน์ (Option Value) เป็นมูลค่าที่เกิดจากการเลือกของคนในสังคมว่าจะใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันหรือจะเก็บไว้ใช้ในอนาคต

ประชากรในการวิจัย

ประชากรในการศึกษานี้ได้ทำการศึกษา 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมืองในพื้นที่ตำบลป่าแป๋ อำเภอมะแม่ง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 ราย และ 2) องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัด รองปลัด นักพัฒนาชุมชน และเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม จำนวน 5 ราย รวมจำนวน 35 ราย ซึ่งประชากรทั้ง 35 ราย เป็นกลุ่มที่มีส่วนร่วมในการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ครั้งนี้ทั้งสิ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล โดยใช้ตัวชี้วัดตามทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ นำมากำหนดข้อคำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ ตัวชี้วัดทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม จากประชากรในการศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม เพื่อประเมินผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ในพื้นที่

ก่อนดำเนินการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมืองในพื้นที่ตำบลป่าแป๋

การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 คำนวณหาค่าดัชนีของตัวชี้วัดแต่ละตัว โดยนำผลต่างระหว่างค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามซึ่งได้จากการให้ข้อมูลของกลุ่มเกษตรกรและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแป๋ เป็นผู้ให้คะแนนในแต่ละตัวชี้วัดกับค่าคะแนนต่ำสุดในตัวชี้วัดนั้น ๆ นำมาหารด้วยผลต่างระหว่างค่าคะแนนสูงสุดกับค่าคะแนนต่ำสุดในตัวชี้วัดนั้น

$$I_n = \frac{S_n - S^{\min}}{S^{\max} - S^{\min}} \quad (1)$$

โดยที่ I_n คือ ค่าดัชนีของตัวชี้วัดที่ n

S_n คือ ค่าคะแนนของตัวชี้วัดที่ n

$S^{\min}$ คือ ค่าคะแนนต่ำสุด

$S^{\max}$ คือ ค่าคะแนนสูงสุด

ขั้นตอนที่ 2 คำนวณหาค่าดัชนีภาพรวมของแต่ละองค์ประกอบ เนื่องจากดัชนีแต่ละตัวมีหลักคิดและฐานข้อมูลที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความแปรปรวนของข้อมูล การคำนวณหาค่าดัชนีภาพรวมในแต่ละองค์ประกอบจึงไม่สามารถใช้ผลรวมและค่าเฉลี่ยได้ ในการศึกษานี้จึงได้ประยุกต์ใช้วิธีการคำนวณหาค่าดัชนีความยากจนของมนุษย์ (Human Poverty Index: HPI) ของสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ซึ่งเป็นวิธีการที่นำค่าดัชนีของตัวชี้วัดแต่ละตัวมายกกำลังสาม เพื่อลดความแปรปรวนของข้อมูลให้น้อยลง จากนั้นนำค่าที่ได้ในแต่ละองค์ประกอบมาบวกกัน แล้วถอดรากที่สาม ดังนี้

$$C_m = \left[\frac{\sum_{n=1}^N I_n^3}{n} \right]^{\frac{1}{3}} \quad (2)$$

โดยที่ C_m คือ ค่าดัชนีภาพรวมขององค์ประกอบที่ m

I_n คือ ค่าดัชนีของตัวชี้วัดที่ n

n คือ จำนวนดัชนีของตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ m

ขั้นตอนที่ 3 คำนวณหาค่าดัชนีชี้วัดผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ก่อนดำเนินการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมืองในพื้นที่ตำบลป่าแป๋ โดยในการคำนวณหาค่าดัชนี ใช้วิธีการเดียวกับการหาค่าดัชนีภาพรวมในแต่ละองค์ประกอบ

$$SI = \left[\frac{\sum_{m=1}^M C_m^3}{m} \right]^{\frac{1}{3}} \quad (3)$$

โดยที่ SI คือ ค่าดัชนีชี้วัดผลกระทบจากการใช้ประโยชน์

C_m คือ ค่าดัชนีภาพรวมในองค์ประกอบที่ m

m คือ จำนวนดัชนีภาพรวมขององค์ประกอบทั้งหมด

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดเกณฑ์ระดับผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ก่อนดำเนินการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมืองในพื้นที่ตำบลป่าแป๋ เมื่อได้ค่าดัชนีภาพรวมของแต่ละองค์ประกอบและค่าดัชนีชี้วัดผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ จากนั้นนำมาจัดระดับของผลกระทบจากการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ เกิดผลกระทบในระดับต่ำ เกิดผลกระทบในระดับปานกลาง และเกิดผลกระทบในระดับสูง (Nardo et al, 2008) โดยหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งระดับการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 หลักเกณฑ์กำหนดระดับของผลกระทบจากการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย

ค่าคะแนน	ระดับของผลกระทบการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย
$\bar{x} - S.D. < \text{ค่าดัชนี}$	เกิดผลกระทบในระดับต่ำ
$\bar{x} - S.D. < \text{ค่าดัชนี} < \bar{x} + S.D.$	เกิดผลกระทบในระดับปานกลาง
$\text{ค่าดัชนี} > \bar{x} + S.D.$	เกิดผลกระทบในระดับสูง

หมายเหตุ: $\bar{x}$ คือ ค่าเฉลี่ย และ $S.D.$ คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การประเมินผลกระทบจากการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในการพัฒนากลุ่มผู้ผลิตชาเมืองในตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นผลการประเมินผลกระทบที่ได้จากการดำเนินการของนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในการส่งเสริมชุมชนในด้านต่าง ๆ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การประเมินผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ในพื้นที่หลังดำเนินการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมืองในพื้นที่ตำบลป่าแป๋ ในภาพรวมจากการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่หลังจากมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมายเพื่อใช้ประโยชน์ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ได้วิเคราะห์ผลกระทบจากระดับที่เกิดขึ้นในชุมชนเป้าหมาย อีกทั้งมีการนำค่าผลกระทบมาคำนวณค่าดัชนีผลกระทบที่เกิดขึ้นในชุมชนของ UNDP มาประยุกต์ใช้เช่นกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจจากการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่

จากผลกระทบด้านเศรษฐกิจของชุมชนหลังการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชนต้นแบบของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมืองในพื้นที่ตำบลป่าแป๋ พบว่า ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจทุกข้อมีระดับผลกระทบอยู่ในระดับมาก ซึ่งหากพิจารณาตัวชี้วัดในแต่ละข้อ พบว่า ผลกระทบด้านเศรษฐกิจของการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์แล้วเกิดผลกระทบต่อชุมชนมากที่สุดคือ ทำให้กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมืองฯ มีค่าใช้จ่ายลดลง โดยมีค่าเฉลี่ยของ

ผลกระทบเท่ากับ 4.029 เนื่องจากการนำองค์ความรู้เรื่องการปรับปรุงเทคโนโลยีการผลิต ทำให้รายจ่ายปัจจัยการผลิตลดลงไปจากเดิม รองลงมาคือ ตัวชี้วัดผลกระทบของงานวิจัยสามารถทำให้คนในชุมชนมีหนี้สินลดลง

โดยมีค่าเฉลี่ยของผลกระทบเท่ากับ 4.000 หมายความว่า การนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดรายได้และลดรายจ่ายสามารถแก้ไขปัญหาเรื่องหนี้สินในครัวเรือนของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมี่ยงฯ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจของชุมชนต่อการถ่ายทอดความรู้งานวิจัยต่อกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมี่ยง

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ	ระดับผลกระทบ					ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1) ทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น	17.14	60.00	17.14	5.71		3.986	0.758
2) ทำให้คนในชุมชนมีค่าใช้จ่ายลดลง	25.71	51.43	22.86			4.029	0.707
3) ทำให้คนในชุมชนมีการจ้างงานเพิ่มขึ้น	14.29	42.86	34.29	5.71	2.86	3.600	0.914
4) ทำให้เกิดอาชีพใหม่ขึ้นในชุมชน	11.43	45.71	31.43	8.57	2.86	3.543	0.919
5) ทำให้ราคาสินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวันลดลง	17.14	37.14	37.14	5.71	2.86	3.600	0.946
6) ทำให้รายจ่ายการผลิตในชุมชนลดลง	14.29	51.43	22.86	8.57	2.86	3.657	0.938
7) ทำให้คนในชุมชนมีหนี้สินลดลง	22.86	57.14	17.14	2.86		4.000	0.728
8) ทำให้ชุมชนมีการพัฒนาและมีความเจริญก้าวหน้า	28.57	42.86	25.71	2.86		3.971	0.822
9) ทำให้ราคาที่ดินสูงขึ้น	28.57	34.29	34.29	2.86		3.894	0.874
10) ทำให้มีการซื้อขายที่ดินมากขึ้นในชุมชน	28.57	40.00	25.71	2.86	2.86	3.886	0.963

ที่มา: จากการวิเคราะห์

2) ผลกระทบด้านสังคมจากการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่

จากผลกระทบการใช้ประโยชน์จากการวิจัยด้านสังคมของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมี่ยงในพื้นที่ตำบลป่าแป๋ พบว่า ด้านสังคม องค์ประกอบตัวชี้วัดส่วนใหญ่มีระดับผลกระทบของชุมชน คือระดับมาก ซึ่งจากผลกระทบด้านสังคมของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมี่ยงในพื้นที่ตำบลป่าแป๋เปรียบเทียบกับองค์ประกอบของตัวชี้วัดด้านสังคมพบว่า ส่วนใหญ่ผลกระทบทำให้คน

มีน้ำใจช่วยเหลือและร่วมมือในกิจกรรมมากขึ้น และทำให้การดำเนินชีวิตของคนในชุมชนสะดวกสบายมากขึ้น ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของผลกระทบคือ 4.086 สามารถอธิบายได้ว่าหลังจากมีโครงการวิจัยเพื่อการถ่ายทอดในชุมชนทำให้คนที่เข้าร่วมโครงการให้ความสำคัญกับชุมชนมากขึ้นมีส่วนร่วมในชุมชนและเกิดการเรียนรู้ในชุมชนจึงเกิดความสุขของคนในชุมชนจากการได้ร่วมกิจกรรมของคนในชุมชนเพิ่มขึ้น (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ผลกระทบด้านสังคมของชุมชนต่อการถ่ายทอดความรู้งานวิจัยกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมือง

ผลกระทบด้านสังคม	ระดับผลกระทบ					ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1) ทำให้มีการพัฒนาถนน ประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ภายในชุมชนมากขึ้น	31.43	45.71	17.14	2.86	2.86	4.000	0.939
2) มีอัตราการย้ายถิ่นฐานในชุมชนลดลง	14.29	48.57	25.71	11.43		3.657	0.873
3) ทำให้คนมีน้ำใจช่วยเหลือและร่วมมือในกิจกรรมมากขึ้น	25.71	60.00	11.43	2.86		4.086	0.702
4) ลดปัญหาเสพติดจากการที่ชุมชนอยู่เย็นเป็นสุข	28.57	42.86	25.71		2.86	3.943	0.906
5) ทำให้การดำเนินชีวิตของคนในชุมชนสะดวกสบายมากขึ้น	40.00	34.29	20.00	5.71		4.086	0.919
6) ทำให้ไม่มีปัญหาของการใช้ทรัพยากรในชุมชน	40.00	28.57	22.86	8.57		4.000	1.000

ที่มา: จากการวิเคราะห์

3) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่

จากระดับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมืองในพื้นที่ตำบลป่าแป๋ หลังการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ พบว่า กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมืองฯ มีระดับผลกระทบขององค์ประกอบแต่ละตัวชี้วัดอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาถึงค่าเฉลี่ยของระดับผลกระทบแต่ละองค์ประกอบของตัวชี้วัด พบว่า กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมืองฯ ในพื้นที่ตำบลป่าแป๋ ส่วนใหญ่เกิดผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่มากที่สุดคือเมื่อมีโครงการวิจัยการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ทำเหมืองแร่ลาลองสะอาด ไม่เกิดปัญหาน้ำเสียขึ้นในชุมชน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของผลกระทบคือ 4.086 หมายความว่า การปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตโดยการปรับใช้เตาไอน้ำของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมืองฯ ที่เข้าร่วมโครงการสามารถแก้ไขปัญหาการทิ้งสารเคมีลงสู่แม่น้ำ และมีการอบรมการจัดการของเสียเพื่อไม่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (ตารางที่ 4)

4) ภาพรวมดัชนีการประเมินผลกระทบจากการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่

สำหรับการประเมินผลกระทบจากงานวิจัยในชุมชนที่วิเคราะห์จากดัชนีที่ประยุกต์จาก UNDP มาใช้นั้น โดยหลักของการประเมินจะใช้องค์ประกอบของตัวชี้วัดทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจสามารถตีความได้ถึงประเด็นต่าง ๆ คือ ประเด็นในเรื่องของการเพิ่มขึ้นของรายได้ของครัวเรือน ค่าใช้จ่ายที่ลดลงของครัวเรือน การเกิดการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น การทำให้เกิดอาชีพใหม่ หนี้สินของชุมชนลดลงและเศรษฐกิจของชุมชนมีการพัฒนา และมีความเจริญก้าวหน้า ด้านสังคมสามารถตีความถึงประเด็นต่าง ๆ คือ การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคของชุมชน เช่น การพัฒนาถนน ประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ การให้ความช่วยเหลือหรือความมีน้ำใจของคนในชุมชน การลดปัญหาเสพติด การดำเนินชีวิตของคนในชุมชนที่สะดวกสบายมากขึ้น และการลดปัญหาการใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างสิ้นเปลือง และด้านสิ่งแวดล้อมสามารถตีความถึงประเด็นต่าง ๆ คือ การลดปัญหาการเผาไหม้ในชุมชน การลดปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน การลดปัญหาน้ำเน่าเสีย การลดปัญหาเรื่องการจราจร

ติดขัด การลดปัญหากลิ่นเหม็นหรือเสียงรบกวน การลดปัญหามลพิษทางอากาศ และการลดปัญหาเรื่องสภาพแวดล้อมโดยรวมที่ถูกทำลาย

จากการวิเคราะห์ระดับผลกระทบที่ได้รับจากงานวิจัยในแต่ละด้าน ซึ่งครัวเรือนในกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมืองในพื้นที่ตำบลป่าแป๋ ในด้านเศรษฐกิจนั้นมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.608 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ด้านสังคมมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.640 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และด้านสิ่งแวดล้อมมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.672 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ดังนั้นหากพิจารณาถึงค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิต

ชาเมืองในพื้นที่ตำบลป่าแป๋นั้นได้รับประโยชน์จากงานวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 5)

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนระดับผลกระทบจากงานวิจัยของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมืองในพื้นที่ตำบลป่าแป๋ พบว่า กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมืองฯ ส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยในระดับปานกลาง โดยกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมืองได้รับประโยชน์จากงานวิจัยทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 71.43, 77.14 และ 74.29 ตามลำดับ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 4 ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนต่อการถ่ายทอดความรู้งานวิจัยในกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมือง

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม	ระดับผลกระทบ					ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1) ทำให้คนในชุมชนรักและห่วงใยสิ่งแวดล้อมมากขึ้น	37.1	28.6	25.7	8.6		3.943	0.998
2) ทำให้ปัญหาการเผาในชุมชนลดลง	34.3	37.1	17.1	11.4		3.943	0.998
3) ทำให้ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนลดลง	34.3	31.4	22.9	11.4		3.886	1.022
4) ทำให้แม่น้ำลำคลองสะอาด ไม่เกิดปัญหาน้ำเสีย	34.3	42.9	20.0	2.9		4.086	0.818
5) ทำให้ไม่มีปัญหาเรื่องจราจรติดขัด	34.3	34.3	22.9	8.6		3.943	0.968
6) ทำให้ไม่มีกลิ่นเหม็น	25.7	45.7	17.1	11.4		3.857	0.944
7) ทำให้ไม่เกิดปัญหาเรื่องเสียงรบกวน	25.7	37.1	25.7	11.4		3.771	0.973
8) ทำให้มลพิษทางอากาศลดลง	25.7	42.9	22.9	5.7	2.9	3.829	0.985
9) ทำให้สภาพแวดล้อมโดยรวมไม่ถูกทำลาย	31.4	42.9	20.0	5.7		4.000	0.874

ที่มา: จากการวิเคราะห์

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ระดับผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มผู้ผลิตชาเมือง

ผลกระทบ	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าคะแนน
ด้านเศรษฐกิจ	1.000	0.413	0.608	0.126	ระดับต่ำ = ค่าคะแนน < 0.482 ระดับปานกลาง = 0.482 < ค่าคะแนน < 0.734 ระดับสูง = 0.734 < ค่าคะแนน
ด้านสังคม	1.000	0.300	0.640	0.138	ระดับต่ำ = ค่าคะแนน < 0.502 ระดับปานกลาง = 0.502 < ค่าคะแนน < 0.778 ระดับสูง = 0.778 < ค่าคะแนน
ด้านสิ่งแวดล้อม	1.000	0.360	0.672	0.140	ระดับต่ำ = ค่าคะแนน < 0.532 ระดับปานกลาง = 0.532 < ค่าคะแนน < 0.812 ระดับสูง = 0.812 < ค่าคะแนน

ที่มา: จากการวิเคราะห์

ตารางที่ 6 สัดส่วนของระดับผลกระทบจากงานวิจัยของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมือง

ผลกระทบ		ระดับผลกระทบ			รวม
		สูง	ปานกลาง	ต่ำ	
ด้านเศรษฐกิจ	จำนวน	5	25	5	35
	ร้อยละ	14.29	71.43	14.29	100.00
ด้านสังคม	จำนวน	5	27	3	35
	ร้อยละ	14.29	77.14	8.57	100.00
ด้านสิ่งแวดล้อม	จำนวน	5	26	4	35
	ร้อยละ	14.29	74.29	11.43	100.00

ที่มา: จากการวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ประเมินผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ก่อนดำเนินการวิจัย โดยพิจารณาปัญหาจากปัจจัย 4 ด้าน พบว่า 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐานชุมชน มีปัญหาการไม่มีพื้นที่การจัดการบริหารขยะในระดับมาก ซึ่งการกำจัดขยะไม่ถูกวิธีส่งผลทำให้เกิดมลภาวะของสิ่งแวดล้อมในชุมชน 2) ด้านเศรษฐกิจ ประสบปัญหาผลผลิตราคาต่ำและประชากรมีค่าใช้จ่ายมากกว่ารายได้ในระดับมาก 3) ด้านสังคม ส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่อง

การเจ็บป่วยของคนในชุมชนเพิ่มขึ้น และ 4) ด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหาเรื่องป่าไม้ชุมชนโดนเผาทุกปี ซึ่งเป็นปัญหาในระดับมากของชุมชนในพื้นที่ตำบลป่าแป๋ ซึ่งหลังจากที่นักวิจัยได้ดำเนินแผนการวิจัยการอนุรักษ์พันธุ์ชาเมืองในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมายเพื่อใช้ประโยชน์ทำให้เกิดผลกระทบในชุมชนในด้านต่าง ๆ

จากการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่พบว่า ผลกระทบด้านเศรษฐกิจที่มีต่อกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมี่ยงฯ มากที่สุดคือ มีค่าใช้จ่ายลดลง อันเป็นผลมาจากการส่งเสริมกระบวนการผลิตโดยการพัฒนาเตาช้ระมวลที่สามารถลดต้นทุนในการนึ่งใบเมี่ยงลงได้จากเดิมถึง 3 เท่า ในส่วนการประเมินผลกระทบด้านสังคมที่มีต่อกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมี่ยงมากที่สุดคือ ทำให้คนมีน้ำใจช่วยเหลือและร่วมมือในกิจกรรมมากขึ้น และทำให้การดำเนินชีวิตของคนในชุมชนสะดวกสบายมากขึ้น เนื่องจากการได้มีส่วนร่วมกันเป็นเครือข่ายการผลิต เช่น การแปรรูปใบชาของกลุ่มแม่บ้านซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องทำงานร่วมกัน และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด คือ การใช้ประโยชน์ในพื้นที่ทำให้แม่น้ำลำคลองสะอาด ไม่เกิดปัญหาน้ำเสียขึ้นในชุมชน ทั้งนี้ ภาพรวมดัชนีการประเมินผลกระทบจากการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ของทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมที่มีต่อกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมี่ยงในพื้นที่ตำบลป่าแป๋อยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลของค่าดัชนีภาพรวมของแต่ละองค์ประกอบและค่าดัชนีชี้วัดผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ในแต่ละด้านต่อกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมี่ยงในพื้นที่ตำบลป่าแป๋ในด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นการส่งเสริมกิจกรรมตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำตลอดโซ่อุปทาน เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนระดับผลกระทบจากงานวิจัยของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมี่ยงในพื้นที่ตำบลป่าแป๋ พบว่า กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมี่ยงส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ สุวรรณ ประณีตวาทกุล และคนอื่น ๆ (2561) ได้ศึกษาผลกระทบจากงานวิจัยอ้อยและน้ำตาลในประเทศไทย ที่ได้ทำการส่งเสริมวิจัยในทุกภาคส่วนตลอดโซ่อุปทานทำให้เกิดผลกระทบเชิงบวกต่อประเทศ ทั้งผลกระทบทางเศรษฐกิจทางสิ่งแวดล้อมและทางสังคม

ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่มีความสำคัญที่ช่วยให้คุณภาพชีวิตของเกษตรกรดีขึ้น กล่าวคือ ประชาชนในพื้นที่ตระหนักถึงการร่วมกันรักษาสภาพแวดล้อมโดยรวมไม่ถูกทำลาย ทำให้แม่น้ำลำคลองสะอาดไม่เกิดปัญหาน้ำเสีย ก่อให้คนในชุมชนมีน้ำใจช่วยเหลือและร่วมมือในกิจกรรมมากขึ้น และจากการพัฒนากระบวนการผลิตชาเมี่ยงด้วยแนวคิดเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมทำให้ คนในชุมชนมีค่าใช้จ่ายลดลงและมีหนี้สินลดลงอีกด้วย ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานศึกษาของ ศรส ใจจิตร นราภรณ์ เกาประเสริฐ และ จุฑา พิษิตลำเค็ญ (2560) ได้ศึกษาการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจของงานวิจัยด้านข้าวในประเทศไทย พบว่าจากการส่งเสริมการพัฒนาข้าวทำให้ผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้นโดยที่ต้นทุนการผลิตลดลง หรือเท่าเดิม และการได้ข้าวที่มีคุณภาพแต่สามารถขายราคาไม่แพงได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการวิเคราะห์ผลกระทบทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ควรมีหน่วยงานเข้าพัฒนาในแต่ละด้านอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการเข้ามาฝึกอบรมช่วยเหลือสนับสนุนให้องค์ความรู้และเปิดโอกาสให้กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมี่ยงในพื้นที่ตำบลป่าแป๋ได้พัฒนาศักยภาพมากขึ้น
2. ควรมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนสนับสนุนช่วยเหลือโดยการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตชาเมี่ยงในพื้นที่ตำบลป่าแป๋เข้าด้วยกัน รวมถึงสร้างเครือข่ายกลุ่มที่เชื่อมโยงกลุ่มเกษตรกรกลุ่มผู้ผลิตชาเมี่ยงในจังหวัดอื่น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากบทความวิจัยนี้ได้นำเสนอผลกระทบจากงานวิจัยในภาพรวม ดังนั้นการนำเสนอบทความวิจัยต่อไปควรทำการนำเสนอข้อมูลเจาะลึกเฉพาะด้าน เช่น ตัวชี้วัดเชิงปริมาณที่ใช้ในการวิเคราะห์มูลค่าทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กมลทิพย์ อาระวิล, สุวรรณา ประณีตวตกุล และกัมปนาท วิจิตรศรีกมล. (2558). การประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจของงานวิจัยและพัฒนาการแก้ปัญหาโรคใบขาวอ้อย จังหวัดนครราชสีมา. *แก่นเกษตร*, 43(2), 297-308.
- กัมปนาท วิจิตรศรีกมล. (2553). *แนวคิดการประเมินมูลค่าผลประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์จากงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นฤมล นันทรักษ์ และสุภาภรณ์ สมโพธิ์. (2554). *ประสานงานร้านค้า “ธุรกิจสร้างสรรค์ : จากท้องถิ่นสู่สากล” และการสาธิตประกวดการทำอาหารไทยในมหกรรมวิชาการ สกว.วิจัยตามรอยพระยุคลบาท: สร้างสรรค์ปัญญาเพื่อพัฒนาประเทศ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, สถาบันฯ. (2551). *พื้นที่ปลูกเลี้ยงของประเทศไทย*. สืบค้นจาก <http://tecinstitute.mfu.com/main/blog>
- รีนรมย์ เลิศลัทธภรณ์. (2558). *การประเมินความคุ้มค่าและผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและเศรษฐศาสตร์ของการใช้ประโยชน์จากกากมันสำปะหลังเพื่อผลิตก๊าซชีวภาพและเอทานอล*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- วิสาฯ ภูจินดา. (2557). *ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและผลตอบแทนทางสังคมของการใช้พลังงานชีวมวลในระดับชุมชนและระดับครัวเรือน*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ศรสโร ใจจิตร, นราภรณ์ เกาประเสริฐ และจุฑา พิชิตลำเค็ญ. (2560). *การประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจของงานวิจัยด้านข้าวในประเทศไทย*. *แก่นเกษตร*, 45(4), 613-624.
- ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์. (2547). *การศึกษาผลสำเร็จของงานวิจัยเกษตรที่สูง โครงการหลวงในการพัฒนาเทคโนโลยี*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุวรรณา ประณีตวตกุล, กัมปนาท วิจิตรศรีกมล, จุฑามาต เลิศอยู่สุข และบุษกร ก้อนทอง. (2561). *เส้นทางสู่ผลกระทบจากงานวิจัยอ้อยและน้ำตาลในประเทศไทย*. *สมาคมนักวิจัย*, 23(2), 45-58.
- Alston, J. M., Norton, G. W., and Pardey, P. G. (1995). *Science under scarcity: Principles and practice for agricultural research evaluation and priority setting*. Ithaca: Cornell University Press.
- Griffin, R. M. (2006). *Echinochloa polystachya management in Louisiana rice*. (PhD dissertation, Dpt Agron. Env. Management, Louisiana State University).
- Haab, T. C., and McConnell, K. E. (2002). *Valuing environmental and natural resources: The econometrics of non-market valuation*. Northampton: Edward Elgar Publishing.
- Nardo, M., Saisana, M., Saltelli, A., Tarantola, S., Hoffman, A., and Giovannini, E. (2008). *Handbook on constructing composite indicators: Methodology and user guide*. Paris: OECD Publishing.

